

Klimaatbestendige projecten in de kijker

Nieuw label 'Klimaatbestendig' beloont de klimaatadaptieve inspanningen

De effecten van klimaatverandering impacteren ons allemaal. Steden en gemeenten kunnen hun inwoners hier beter tegen beschermen door gericht adaptieve maatregelen in te plannen en uit te voeren. Een klimaatbestendig project heeft als doel de gevolgen van klimaatuitdagingen zoals wateroverlast, droogte en hittestress lokaal in te perken. Waar mogelijk zorgt zo'n project er ook voor om de impact van klimaatverandering in de ruimere omgeving te milderen op lange termijn. In hun rol als inrichter van het openbare domein, spelen steden en gemeenten een cruciale rol in het verwezenlijken van een klimaatbestendige leefomgeving.

Samenwerkingsovereenkomst VVOG - VMM

De VVOG en de Vlaamse Milieu-maatschappij (VMM) gaan een nieuwe samenwerkingsovereenkomst aan voor de komende zes jaar en lanceren samen het nieuwe label 'Klimaatbestendig project'. Steden en gemeenten die open-

baargroenprojecten indienen voor de Openbaargroen-awards, kunnen meedingen naar het label als hun project de huidige en toekomstige effecten van klimaatverandering op het terrein bestrijdt. Voor deze eerste uitreiking kent de vakjury na een reeks terreinbezoeken het label 'Klimaatbestendig project' toe aan twaalf groenrealisaties. De laureaten ontvangen zowel een award waarmee ze het label kunnen aanbrengen bij het project, als een geldprijs geschonken door de VMM. In dit artikel stellen we twee projecten voor die jou kun-

nen inspireren om ook zelf aan de slag te gaan.

Sint Gillis Waas speelplaats De Zandloper

De speelplaats van gemeentelijke basisschool de Zandloper in Sint-Gillis-Waas heeft een aanzienlijke transformatie ondergaan. De adaptatiertools van het VMM Klimaatportaal (www.vmm.be/klimaatportaal) tonen aan dat de omgeving kampt met een significante hitte- en droogteproblematiek. Het is belangrijk dat kinderen kunnen spelen en leren in een veilige, aangename en (groenblauwe) klimaatbestendige omgeving.

De speelplaats, waarvan het hemelwater afwaterde naar de riolering, is nu maximaal onthard. Zes wadi's met een volume van 94 m³ bufferen regenwater. Zo stroomt het water niet meer af, maar kan het infiltreren in de bodem. Deze ingrepen beschermen tegen wateroverlast en droogte. De nieuwe multifunctionele ruimtes zijn groen ingericht en moedigen aan tot actief buitenspelen. Naast een wilgentunnel zijn ook vijf nieuwe streek-eigen bomen aangeplant. Deze bomen zorgen voor schaduw op de speelplaats en beschermen tegen hittestress. Minder vitale bomen zijn gerooid voor de veilig-

Speelplaats De Zandloper | Sint-Gillis-Waas

heid en krijgen een nieuwe functie als natuurlijke spelprykkels.

Met een dakoppervlakte van 1.000 m² kan er heel wat regenwater opgevangen en opgeslagen worden in hemelwaterputten voor maximaal hergebruik! De hierop aangesloten waterpomp vormt een extra spelelement op de klimheuvels. Het project mildert duidelijk de impact van hitte, droogte en wateroverlast, op langere termijn en tot buiten het eigenlijke projectgebied. De gedane ingrepen houden rekening met verschillende uitdagingen van klimaatverandering en de lokale situatie. Bovendien toont het project ook aan dat het mogelijk is klimaatadaptieve maatregelen te combineren met natuurlijke speeltuigen tot een mooi en functioneel geheel.

Brugge Maaike Kerrebroeckpark

In een woonwijk nabij het Brugse centrum, vinden we de realisatie van het klimaatbestendig park Maaike Kerrebroeck. Om voldoende draagvlak te creëren bij de buurtbewoners, werden zij vanaf de ontwerpfase van het park geconsulteerd. Hier tonen de adaptatiertools van het VMM Klimaatportaal dat de omgeving in de toekomst te maken kan krijgen met significante wateroverlast en

Park Maaike Kerrebroeck | Brugge

Speelplaats De Zandloper | Sint-Gillis-Waas

de impact van hitte en droogte. Met deze problematieken in het achterhoofd, is de woonwijk omgevormd tot een groene oase met veel infiltratiemogelijkheden en boomschaduw. Het project transformeert een grijze buurt naar een biodiverse, groene ontmoetingsplaats. Bij de aanleg van het park is de verhardingsgraad zo laag mogelijk gehouden en waar mogelijk is bestaande verharding verwijderd.

Naast de afwateringsgracht – die voorheen ingebuisd was – werden twintig wilgen aangeplant, uitermate geschikt als bomen in een natte omgeving. De zone rond de gracht heeft bovendien een multifunctioneel karakter. De oorspronkelijk opgehoogde gronden werden deels terug verlaagd en ingericht met zitmuren. Zo kan de zone in de zomer fungeren als beleefplek, maar in de winter ook dienst doen als buffer bij overvloedige neerslag. Deze infiltratie-ingrepen gaan zowel wateroverlast als verdroging tegen in de ruimere omgeving. Om de hittestress te minimaliseren, werden er naast de wilgen nog 21 andere bomen aangeplant, verspreid over het gebied.

Een mooi voorbeeld van een project dat niet alleen bescherming biedt

tegen de gevolgen van klimaatverandering, maar ook een aangename, koele omgeving voor de buurtbewoners creëert om in de toekomst te vertoeven.

Inspiratie voor de toekomst

Op de finaledag van de Openbaargroen-awards 2023 werd per provincie een klimaatbestendig project uit de twaalf laureaten voorgesteld. Deze projecten kunnen als inspiratie dienen voor andere lokale besturen om samen te werken aan een klimaatbestendige leefomgeving, en wie weet vanaf volgend jaar ook mee te dingen naar het label 'Klimaatbestendig project'.

Voor deze eerste uitreiking van het label hanteerde de jury kwalitatieve elementen bij de selectie van de laureaten. Vanaf 2024 moedigen we het gebruik van de tools op Klimaatportaal Vlaanderen aan, om zowel zicht te krijgen op de lokale kwetsbaarheden (via de IMPACT-tool), als om het milderend vermogen van ontwerpvarianten te achterhalen (via de PROJECT-tool). In een latere fase zullen we openbaargroenprojecten die aanspraak willen maken op het label, vragen om met de tools de klimaatbestendigheid van hun ontwerp aan te tonen.

Voor ondersteuning bij het gebruik van de verschillende klimaattools en advies rond een effectief klimaatadaptiebeleid, kunnen steden en gemeenten een beroep doen op de lokale adviseurs klimaatadaptatie van de VMM via klimaatadviseurs@vmm.be.

www.vmm.be/klimaatportaal

Laureaten Klimaatbestendig project 2024

- Antwerpen-Berchem | Oud-Berchem
- Antwerpen-Merksem | Brusselstraat
- Bocholt | Onthardingsproject centrum
- Bornem | Branstbos
- Brugge | Park Maaike Kerrebroeck
- Brugge | Steevens Park
- Gent | Inrichting H. Pillaertpark
- Heusden-Zolder | Groen hart Zolder
- Oostende | Lijnbaanstraat
- Peer | Landschapsinrichting scholencampus
- Sint-Gillis-Waas | Speelplaats school De Zandloper
- Zaventem | Zeen en Zavelbos

Park Maaike Kerrebroeck | Brugge

